

Liepājas ģimnāzijas fasāde

Šī, protams, ir īpaša celtne ar īpašu jūgendstila fasādi, jo Liepājas Valsts 1. ģimnāzija kopš 2013. gada ir iekļauta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

Liepājas ģimnāzijas rekonstrukcijas darbi tiek veikti vairāku gadu garumā. SIA UPTK vadībā tie turpinās arī patlaban. Ģimnāzijas direktors **Helvijs Valcis** pastāstīja, ka arhitekta Luija Melvila 1906. gadā projektētā ģimnāzijas ēka arhitektam padevusies īpaši mājīga – katrai nišai un visām septiņām izejām ir pamatojums un nepieciešamība. Piemēram, zīmēšanas un gleznošanas skolotāja kabinetam ar nodomu tika izvēlēta skolas ziemeļrietumu puse, lai nodrošinātu māksliniekam pēcpusdienas maigo saules gaismu. Četrdesmit gadus par pedagogu tur nostrādāja Liepājas slavenais marīnists Artūrs Baumanis (1892–1975). Savukārt ēkas frontonā ieprojektētais laikrādis atgādina skolniekiem, ka visos laikos svarīgi pagūt uz stundu sākumu. Mīlestība pret ģimnāziju staro arī direktora Helvija Valča sejā, kad viņš laipni izrādā mums rekonstrukcijā paveikto.

Gimnāzijas direktors Helvijs Valcis.

Pret Ausekļa ielu vērstā atjaunotā baltā skolas fasāde priecē ar savu gaisīgo tēlu un it kā piedalās mūsu sarunā ar būvnieku **Jāni Bērzi**, kurš izstāsta, kādi bojājumi tika konstatēti, apsekojot fasādi, kādas ir mūsdienu metodes to novēršanai un kādas kļūdas nedrīkst pieļaut, sakopjot šādas 100 gadu kalpojušas ēkas.

Laika zobs un klimatiskie apstākļi

Tie visvairāk bojā fasādes. Fasāžu speciālists Jānis Bērze atklāj, ka visām cara laikos būvētajām ēkām ir viena pamatproblēma, proti, kara gados un laikmetu griežos tās laiku pa laikam palikušas bez jumta vai cietušas no dažādiem jumtu bojājumiem, līdz ar to mūri tikuši pakļauti klimatiskajiem apstākļiem. Pārmērīgs mitrums, izdaloties no ēkām, rada ķīmiskus procesus. Pārsvarā tie ir dažādi sāļu savienojumi, kas no reiz mirkušiem mūriem turpina izdalīties nākamajos 100 gados. Šo procesu ar rūpīgu tīrīšanu un fasāžu ķīmisku apstrādi var apturēt uz aptuveni desmit gadiem, tad kopšana un fasāžu apstrāde jāveic atkal. Pēdējos 50–60 gados ārkārtīgi liela un ķīmiskā ziņā neraksturīgais gaisa piesārņojums rada papildu problēmas. Piemēram, pirms kādiem gadiem tika ņemti paraugi dažādās vietās no kādas ēkas Rīgā. Jānis Bērze teic, ka atsevišķās vietās konstatētais ķīmiskais piesārņojums vairāk nekā 15 reizi pārsniedza pieļaujamo normu. Tāda situācija ir cilvēku nekoptajās ēkās. Taču nereti nepareizi veikta fasāžu kopšana rada ēkām papildu problēmas. Tās atklājas

ēkām, kuras pārcietušas «kopšanu» padomju būvmateriālu deficīta gados vai mūsdienās, jaucot kopā dažādu ražotāju materiālus (grunts no viena ražotāja, špakteles no cita, krāsa no vēl cita). Liepājā fasāžu stāvoklis diemžēl ir vēl sliktāks nekā vidēji Latvijā, jo tur darbojas papildu postošais faktors – valdošie jūras vēji, kas atstāj uz ēkām sīku sāls kristālu kārtiņu.

Pirms Liepājas 1. ģimnāzijas fasādes rekonstrukcijas tika veikta rūpīga tās apsekošana. Atklājās, ka figūras un dekoru profili lieti no specifiska, ļoti lielas cietības pelēkā betona. Domājams, ka tas bijis pasūtījums kādam vietējam amatniekam. Figūras bija krietni apdrupušas un bojātas, bet atlikušās daļas pārsteidzoši stipras. Uzsitot ar roku, bija dzirdama dobja skaņa. Tika pieņemts lēmums veikt dziļās injekcijas visām betona daļām (frontonam, vāzēm), līdz pazuda dobajā skaņā. Fasādes atjaunošanas darbos tika ņemti talkā vecie rasējumi, jo ēka Pirmā pasaules kara gados bija zaudējusi uz frontona izvietotās

vāzes (senākajā fotogrāfijā redzams, ka 1912. gadā frontona vāzes vēl ir vietā). Rekonstrukcijas veicēji, ņemot par paraugu balkona vāzes, izlēja šos elementus no jauna, tika arī protezētas visas nodrupušās dekoru daļas un profili, piemeklējot īpašu javas maisījumu. Atklājās, ka senais amatnieks, kas izgatavojis rotājumus, vadījies pēc sev vien zināmiem paņēmieniem, jo katrai detaļai bija savi niānsēti izmēri. Tātad arī katra atjaunotā protezētā detaļa ir individuāla un ļoti īpaša. Ēkas frontona stiprināšanai tika izmantots papildu armējums.

Fasādes apstrāde tika veikta ar vācu kompānijas *STO* materiālu sistēmām. Ēkas centrālās daļas greznās fasādes krāsotas ar *STO Lotusan* pašattīrošu fasādes krāsu. Sānu fasāžu rekonstrukcijai taupības nolūkos tika izmantots *Sakret* apmetums. Un rezultāts priecē gan skolēnus, gan darbu veicējus.

Signe Zuševica
Sarmītes Livdānes foto

betonam.lv

• Veidņu noma betonēšanai